

Tadeusz OLKUSKI*

Eksport polskiego węgla w latach 1995–2010

STRESZCZENIE. W artykule przedstawiono jak kształtował się eksport polskiego węgla w latach 1995–2010. Pokazano eksport ogółem do dziesięciu państw, do których – w analizowanym okresie – był on największy. Państwa te to Niemcy, Ukraina, Czechy, Finlandia, Austria, Dania, Wlk. Brytania, Francja, Słowacja i Szwecja. Szczegółowo omówiono pięć pierwszych. Zwrócono uwagę na zmniejszającą się rolę węgla w gospodarce Unii Europejskiej oraz pewnych szansach na odrodzenie się górnictwa węglowego w związku z planami niektórych krajów likwidacji energetyki jądrowej.

Na podstawie przedstawionych w artykule danych można zauważyć, że eksport polskiego węgla systematycznie spada. Od 1995 roku do roku 2009 sprzedaż zmniejszyła się o 23,5 mln ton, czyli o ponad 73%. Całkowicie utracono rynki wschodnie. Od 2004 roku nie eksportujemy już węgla na Ukrainę, nie licząc śladowych ilości w 2006 i 2008 roku. Również do Rosji nie trafia już polski węgiel. Ostatni transport węgla do tego kraju miał miejsce w 2000 roku. Niewielki wzrost eksportu w 2010 roku może dawać pewną nadzieję na odwrócenie się niekorzystnego trendu w handlu polskim węglem, chociaż jest to mało prawdopodobne.

SŁOWA KLUCZOWE: eksport, wywóz, węgiel kamienny, polityka energetyczna

Wprowadzenie

Przez wiele lat Polska była jednym z głównych eksporterów węgla w świecie. W 1984 roku eksport wyniósł 42,9 mln ton, co jest największą wartością w historii. Polska należała

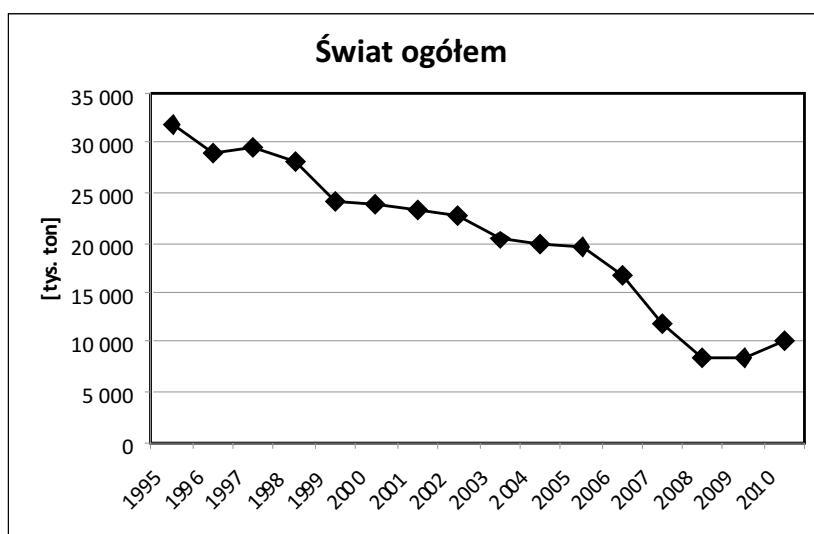
* Dr inż. — Instytut Gospodarki Surowcami Mineralnymi PAN, Kraków.

do pierwszej dziesiątki państw eksportujących ten surowiec, obok takich potęg węglowych jak Australia, Republika Południowej Afryki, Stany Zjednoczone Ameryki Północnej, Kanada, czy Rosja. Polityka reform gospodarczych zapoczątkowanych w latach 1989–1990 okazała się bardzo niekorzystna dla górnictwa. Stopniowo ograniczano wydobycie, likwidowano nierentowne kopalnie, zmniejszano zatrudnienie, zamykano szkoły zawodowe. Pomimo wzrostu cen w całej gospodarce, ceny węgla były utrzymywane na niskim poziomie, aby nie dopuścić do nakręcania spirali inflacji. Taka polityka doprowadziła w krótkim czasie do kryzysu w górnictwie, przejawiającego się niedoinwestowaniem i tym samym zmniejszeniem zdolności wytwórczych. Polska stała się z roku na rok krajem coraz mniej liczącym się na rynkach światowych i z eksportera węgla stała się w końcu jego importerem. Nawet w połowie pierwszej dekady XXI wieku, gdy na światowych rynkach pojawiła się wyjątkowo korzystna koniunktura, a ceny węgla osiągały rekordowe wartości, górnictwo polskie nie było w stanie zwiększyć wydobycia ze względu na nieodwracalne straty jakie spowodowała, prowadzona przez kilkanaście lat, reforma. Nie podlega dyskusji fakt, że koszty eksploatacji podziemnej są wysokie i będą w następnych latach jeszcze wyższe ze względu na eksploatację pokładów coraz niżej położonych i, co się z tym wiąże, coraz trudniejszymi warunkami górnictwo-geologicznymi. Wiadomym jest także, że eksploatacja podziemna jest droższa od eksploatacji odkrywkowej. Niemniej jednak polski węgiel powinien być konkurencyjny, przynajmniej w Europie, ze względu na rentę geograficzną. Wraz ze wzrostem cen węgla wzrosły również ceny frachtów. Powinno to skłonić kraje europejskie, importujące węgiel z innych kontynentów, do skorzystania z polskiej oferty. Problem polega nie tylko na tym, że Polska została wyeliminowana ze światowych rynków przez konkurencję, ale również z powodu braku węgla o wymaganych parametrach. Gdyby porównać jedynie wartość opałową, który to parametr najlepiej charakteryzuje wartość użytkową węgla, to łatwo zauważyć, że węgiel importowany ma wartość opałową około 25 MJ/kg, podczas gdy węgiel krajowy około 22 MJ/kg (Lorenz 2010). Można oczywiście wytworzyć węgiel o lepszych parametrach poprzez odpowiednie procesy wzbogacania lub selektywną eksploatację pokładów, ale powoduje to dodatkowe koszty, co na konkurencyjnym rynku jest czynnikiem niezwykle ważnym, jeśli nie najważniejszym. Polski sektor energetyczny jest już w znacznej części sprywatyzowany, a prywatny właściciel kieruje się rachunkiem ekonomicznym, a nie tradycją kupowania surowca u lokalnego wytwórcy. Każdy użytkownik kupuje węgiel tam, gdzie jest on najtańszy przy zachowaniu wymaganych parametrów jakościowych. Dlatego kraje Unii Europejskiej sprowadzają węgiel z RPA lub z Australii. Niemniej jednak w 2000 roku Unia Europejska opracowała tzw. Zieloną Księgę „Ku Europejskiej Strategii Bezpieczeństwa Energetycznego”, w której podkreślono znaczenie zagwarantowania dostępu do własnych zasobów węgla kamiennego (Blaschke i in. 2004). Polska jest największym producentem węgla kamiennego w Unii Europejskiej i może być gwarantem bezpieczeństwa energetycznego całej Unii (Blaschke 2005a, b, c). Perspektywy węgla zarówno w Polsce jak i w świecie nie są złe. Wskazują na to prognozy International Energy Agency (IEA 2010) mówiące o wzroście produkcji i zużycia tego surowca w świecie do roku 2035. Wzrost dotyczy wprawdzie krajów rozwijających się, ale ma decydujący wpływ na trend światowy. Węgiel jest bezpiecznym surowcem występującym niemal na całej kuli ziemskiej. Może właśnie względy bezpieczeństwa ener-

getycznego Unii Europejskiej oraz obawy opinii publicznej przed rozwojem energetyki jądrowej, doprowadzą do odrodzenia się eksportu polskiego węgla.

1. Eksport i wywóz polskiego węgla

Do dnia 1 maja 2004 roku sprzedaż polskiego węgla do wszystkich krajów świata nazywana była eksportem. Po tym dniu, dniu wstąpienia Polski do Unii Europejskiej, sprzedaż do krajów Wspólnoty nazwano wywozem. Niezależnie od kierunku wywozu lub eksportu przez wiele lat poziom tej sprzedaży zdecydowanie przekraczał import i nikt nie podejrzewał, że kiedyś może być inaczej. W połowie lat dziewięćdziesiątych ubiegłego wieku eksport zaczął jednak drastycznie spadać. Od 1995 roku, gdy wyniósł 31 868 tys. ton, cały czas malał, aż do roku 2009, gdy wyniósł 8 395 tys. ton. Jak łatwo zauważyć, pomiędzy rokiem 1995 a 2009, nastąpiło zmniejszenie eksportu o prawie 23,5 mln ton, czyli o 73,66%. Trend spadkowy wyraźnie widać na rysunku 1. W 2010 roku zanotowano dość znaczny wzrost do poziomu 10 623 tys. ton. Trudno powiedzieć, czy trend ten utrzyma się w kolejnych latach. Należy mieć nadzieję, że tak. Poprawiłoby to sytuację polskiego górnictwa, które musi konkurować z węglem sprowadzanym zza granicy, głównie z Rosji.



Rys. 1. Sprzedaż polskiego węgla w latach 1995–2010
Źródło: Bilans... 2010; Informacja... 2011

Fig. 1. Polish hard coal sales in the period 1995–2010

2. Najwięksi odbiorcy polskiego węgla

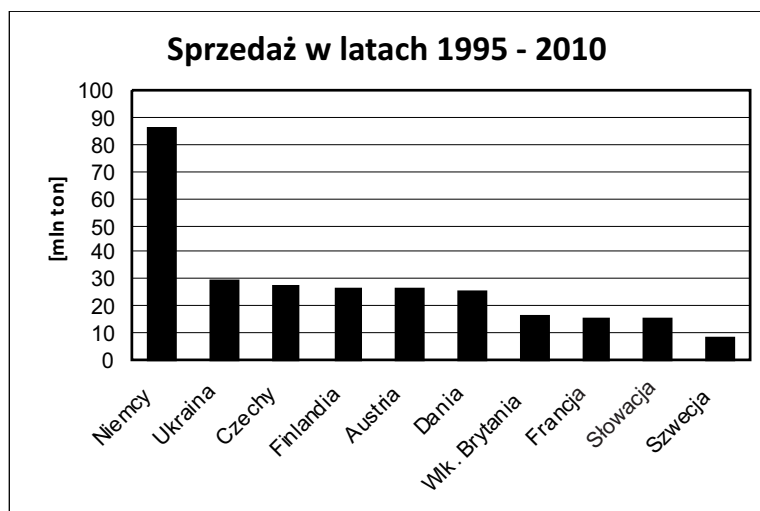
W analizowanym okresie – czyli w latach 1995–2010 – Polska sprzedała za granicę ponad 326 mln ton węgla. Największa sprzedaż – 86 285,97 ton przypadła na Niemcy. Sprzedaż do tego kraju stanowiła 26,41% całkowitej sprzedaży w tym okresie. Drugim w kolejności krajem, do którego wyeksportowano najwięcej węgla, była Ukraina. Eksport do tego kraju w latach 1995–2010 wyniósł 28 782,13 tys. ton, co stanowiło 8,81% całkowitego polskiego eksportu i wywozu w tym okresie. Kolejne kraje to Czechy – 26 811,51 tys. ton (8,21%), Finlandia – 26 466,30 tys. ton (8,10%), Austria – 26 178,61 tys. ton (8,01%) i Dania – 25 074,98 tys. ton (7,67%). Następnym krajem, któremu sprzedawano polski węgiel, jest Wielka Brytania. Sprzedaż ta była jednak o około 10 mln ton mniejsza niż do pięciu wyżej wymienionych krajów, z wyjątkiem Niemiec, i wyniosła 15 561,18 tys. ton (4,76%). Na podobnym poziomie kształtowała się sprzedaż do Francji – 15 131,58 tys. ton (4,63%) i na Słowację – 14 744,03 tys. ton (4,51%). Szwecja zakupiła w tym okresie o połowę mniej węgla niż Słowacja, konkretnie – 7 996,81 tys. ton (2,45%). Spośród dziesięciu wymienionych krajów można zauważyć dwie grupy państw wyróżniających się podobnym importem polskiego węgla oraz dwa państwa całkowicie odbiegające swoim importem od pozostałych. Do pierwszej grupy, importującej od 25 do 29 mln ton – zaliczają się: Ukraina, Czechy, Finlandia, Austria i Dania. Druga grupa, to państwa importujące 14–16 mln ton. Należą do nich: Wielka Brytania, Francja i Słowacja. Krajem o najniższym imporcie była Szwecja, natomiast krajem o najwyższym imporcie – Niemcy. Wielkość sprzedaży oraz udział procentowy w całkowitej sprzedaży polskiego węgla zostały przedstawione w tabeli 1. Wielkość sprzedaży zilustrowano też na rysunku 2.

TABELA 1. Wielkość sprzedaży polskiego węgla za granicę w latach 1995–2010

TABLE 1. Sales abroad of Polish hard coal in the period 1995–2010

Lp.	Kraj	Wielkość sprzedaży [tys. ton]	Udział w całości sprzedaży [%]
1	Niemcy	86 285,97	26,41
2	Ukraina	28 782,13	8,81
3	Czechy	26 811,51	8,21
4	Finlandia	26 466,30	8,10
5	Austria	26 178,61	8,01
6	Dania	25 074,98	7,67
7	Wlk. Brytania	15 561,18	4,76
8	Francja	15 131,58	4,63
9	Słowacja	14 744,03	4,51
10	Szwecja	7 996,81	2,45

Źródło: Bilans ... 2010; Informacja ... 2011



Rys. 2. Sumaryczna sprzedaż polskiego węgla do dziesięciu krajów importujących największe ilości polskiego węgla w latach 1995–2010

Źródło: Bilans... 2010; Informacja... 2011

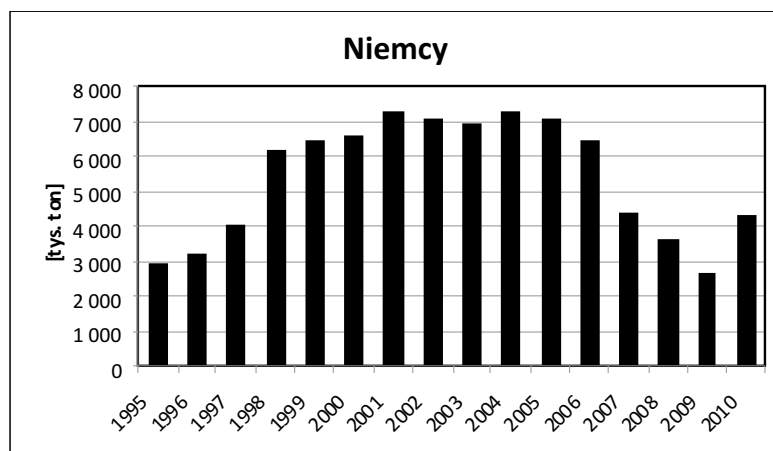
Fig. 2. Total Polish hard coal sales to ten countries importing Polish hard coal in the period 1995–2010

Od 1952 roku największym eksporterem polskiego węgla jest firma Węglokoks. Nie jest już ona monopolistą na polskim rynku, ale jej udział w sprzedaży polskiego węgla utrzymuje się na poziomie około 90% (Sobel 2005).

W dalszej części artykułu zostanie omówiona sprzedaż polskiego węgla do pięciu największych odbiorców.

3. Wielkość sprzedaży

Tradycyjnie, od wielu lat, największym odbiorcą polskiego węgla pozostają Niemcy. Kraj ten, chociaż posiada własne zasoby węgla jak również czynne kopalnie, w ostatnich latach drastycznie zredukował swoje wydobycie. Zgodnie z ustawą górnictwo węglowe w Niemczech zakończy działalność wydobywczą w 2018 roku. Brak własnych dostaw rekompensuje importem, również z Polski. W 1995 roku eksport polskiego węgla do Niemiec wynosił około 3 mln ton, aby przez kolejne lata, aż do 2001 roku, stale rosnąć do poziomu 7,3 mln ton. Był to największy eksport polskiego węgla w latach dziewięćdziesiątych do tego kraju. Identyczny poziom uzyskano jeszcze w roku 2004. Od tamtej pory wywóz polskiego węgla do Niemiec, w ramach handlu wewnątrzspółnotowego, drastycznie spadał. W ostatnim roku nastąpił jednak wzrost wywozu i to prawie dwukrotny w stosunku do roku 2009, bo aż o 1,6 mln ton. Niemcy pozostają więc nadal największym odbiorcą polskiego węgla. Wielkość sprzedaży węgla do Niemiec przedstawiono na rysunku 3.

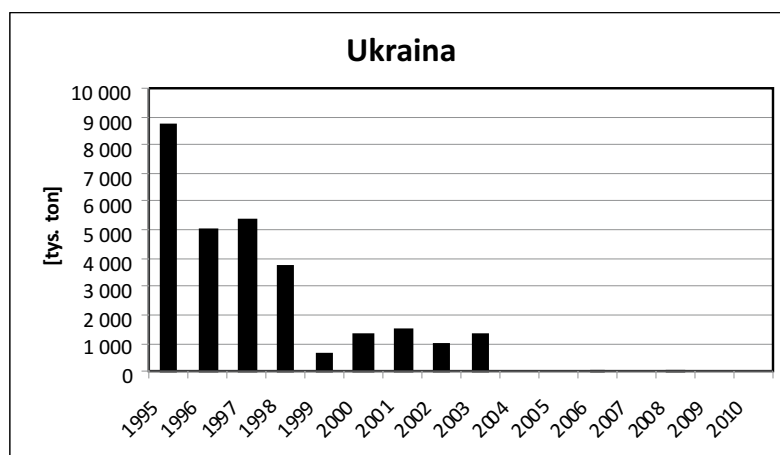


Rys. 3. Sprzedaż polskiego węgla do Niemiec w latach 1995–2010

Źródło: Bilans... 2010; Informacja... 2011

Fig. 3. Sales of Polish hard coal to Germany in the period 1995–2010

Drugim największym importerem polskiego węgla w latach 1995 – 2010 była Ukraina. W 1995 roku wyeksportowano tam prawie 9 mln ton. Później eksport zmniejszył się do 5 mln ton, a od 2000 roku, przez kolejne pięć lat, utrzymywał się na poziomie około 1 mln ton. Ostatni transport węgla do tego kraju miał miejsce w 2003 roku i wyniósł 1,3 mln ton. Począwszy od 2004 roku Polska nie eksportuje już swojego węgla na Ukrainę. Co więcej, ukraiński węgiel coraz częściej sprowadzany jest do Polski. Problemy związane z eksportem i importem węgla kamiennego były przedmiotem wielu publikacji (Olkuski 2010a,b; Stała-Szlugaj 2010). Eksport polskiego węgla na Ukrainę w latach 1995–2003 przedstawiono na rysunku 4.

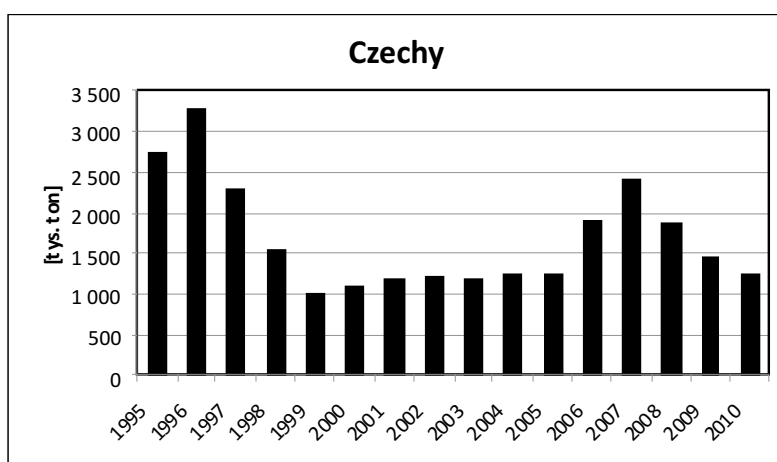


Rys. 4. Sprzedaż polskiego węgla na Ukrainę w latach 1995–2010

Źródło: Bilans... 2010; Informacja... 2011

Fig. 4. Sales of Polish hard coal to Ukraine in the period 1995–2010

Trzecim co do wielkości – pod względem eksportu – krajem, do którego tradycyjnie wysyłany jest polski węgiel, są Czechy. W tym przypadku można zauważyć dwa maksima. Pierwsze przypada na połowę lat dziewięćdziesiątych ubiegłego wieku. Zanotowano wtedy, w 1996 roku, najwyższą wartość w historii wynoszącą 3,2 mln ton. Drugie maksimum przypadło na rok 2007. Wywieziono wtedy do Czech 2,4 mln ton węgla. Największą stabilność sprzedaży na poziomie 1,0–1,2 mln odnotowano w latach 1999–2005. Od 2007 roku sprzedaż systematycznie spadała, aby w 2010 roku wynieść 1,2 mln ton. Należy zaznaczyć, że do Czech wysyłany jest głównie węgiel koksowy. Sprzedaż węgla do Czech przedstawiono na rysunku 5.

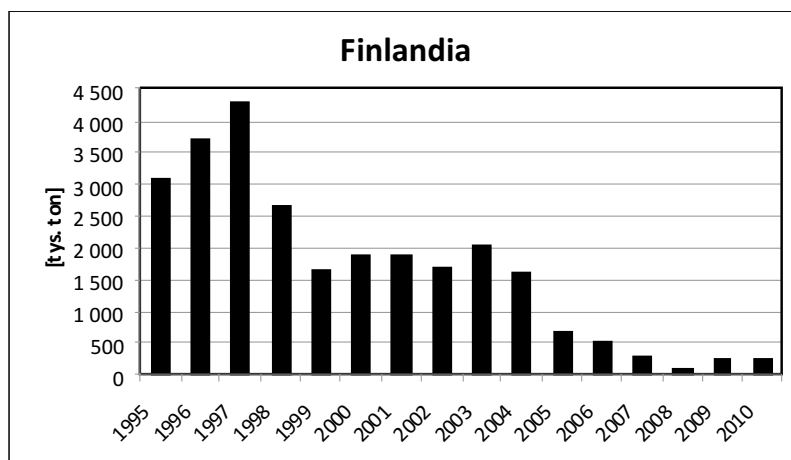


Rys. 5. Sprzedaż polskiego węgla do Czech w latach 1995–2010
 Źródło: Bilans... 2010; Informacja... 2011

Fig. 5. Sales of Polish hard coal to Czech Republic in the period 1995–2010

Kolejnym krajem, do którego eksportowany jest polski węgiel, jest Finlandia. W drugiej połowie ostatniej dekady XX wieku eksport ten był bardzo duży i w szczytowym okresie, to jest w 1997 roku, wyniósł 4,3 mln ton. W latach 1995 i 1996 też był duży i wynosił odpowiednio 3,0 i 3,7 mln ton. W kolejnych latach eksport do tego kraju był już o połowę mniejszy, ale nadal wysoki, na poziomie 1,5–2,0 mln ton. Jedynie w 1998 roku przekroczył 2,5 mln ton. Począwszy od roku 2005 eksport zmalał drastycznie i w ostatnim roku wyniósł jedynie 225 tys. ton. Eksport polskiego węgla do Finlandii w latach 1995–2010 przedstawiono na rysunku 6.

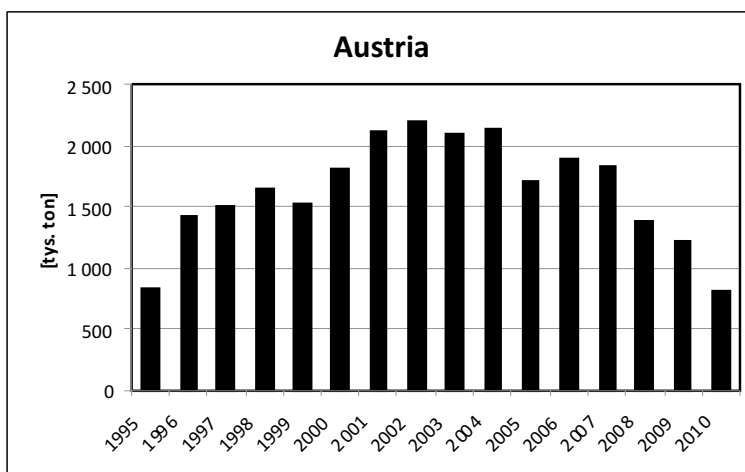
Zupełnie inaczej przedstawia się wykres charakteryzujący sprzedaż polskiego węgla do Austrii. Austria to piąty – co do wielkości sprzedaży polskiego węgla – kraj, jeśli chodzi o lata 1995–2010. W tym okresie wysłano 26,5 mln ton tego surowca. Charakterystyka sprzedaży węgla do Austrii ma rozkład zbliżony do rozkładu Gausa i przypomina nieco charakterystykę sprzedaży węgla do Niemiec. Od 1995 roku, gdy sprzedaż wyniosła 838 tys. ton, systematycznie rosła, aż do 2002, gdy osiągnęła wartość 2,2 mln ton. Niewielkie załamanie eksportu zanotowano tylko w 1999 roku, ale różnica w stosunku do sąsiednich lat nie była duża i wyniosła około 200 tys. ton. W latach 2003 i 2004 sprzedaż nadal prze-



Rys. 6. Sprzedaż polskiego węgla do Finlandii w latach 1995–2010
 Źródło: Bilans... 2010; Informacja... 2011

Fig. 6. Sales of Polish hard coal to Finland in the period 1995–2010

kraczała 2,0 mln ton, a następnie systematycznie spadała, aby w 2010 roku wynieść 816 tys. ton. Nietypowym rokiem był jedynie rok 2005, w którym sprzedaż była o około 200 tys. ton niższa niż w latach sąsiednich. Sprzedaż polskiego węgla do Austrii zaprezentowano na rysunku 7.



Rys. 7. Sprzedaż polskiego węgla do Austrii w latach 1995–2010
 Źródło: Bilans... 2010; Informacja... 2011

Fig. 7. Sales of Polish hard coal to Austria in the period 1995–2010

Wszystkie wyżej wymienione państwa to tradycyjni odbiorcy polskiego węgla. Wielkość importu węgla z Polski jest oczywiście różna dla poszczególnych państw i zależy głównie od siły gospodarki danego kraju, modelu systemu energetycznego oraz liczby

ludności. W związku z tym nie może dziwić fakt, że najwięcej węgla wysyłamy do Niemiec, gdyż jest to kraj najsilniejszy w Europie pod względem rozwoju gospodarczego i jednocześnie najbardziej zaludniony.

Podsumowanie

Z przedstawionych w artykule danych wyraźnie widać, że eksport polskiego węgla systematycznie spada. Od 1995 roku do roku 2009 sprzedaż zmniejszyła się o 23,5 mln ton, czyli o ponad 73%. Wzrost sprzedaży w 2010 roku nie oznacza jeszcze trwałego odwrócenia się trendu spadkowego. Unia Europejska odstępkuje od tradycyjnego modelu wykorzystywania węgla do celów energetycznych i nic nie wskazuje na to, aby sytuacja ta w najbliższym czasie miała się zmienić. Pewne nadzieje dla górnictwa stworzyła panika wywołana katastrofą w Japońskiej elektrowni jądrowej Fukushima. Efektem tego zdarzenia było zamknięcie siedmiu elektrowni jądrowych w Niemczech oraz zapowiedź Kanclerz Niemiec Angeli Merkel szczegółowych kontroli w pozostałych elektrowniach, co może świadczyć o stopniowym wycofywaniu się Niemiec z energetyki jądrowej. Stwarza to szanse na większy udział węgla w strukturze produkcji energii elektrycznej. Będzie to jednak tzw. czysta energia oparta na nowoczesnych technikach wytwarzania na przykład CCS (*Carbon Capture and Storage*). Można też stosować metody konwersji węgla takie jak odgazowanie (piroliza), zgazowanie, uwodornienie, czy też ogniwa paliwowe (Gawlik i in. 2010).

Kolejnym problemem eksportu węgla jest trwała utrata rynków wschodnich. Od 2004 roku nie eksportujemy już węgla na Ukrainę, nie licząc śladowych ilości w 2006 i 2008 roku. Również do Rosji nie trafia już polski węgiel. Ostatni transport węgla do tego kraju miał miejsce w 2000 roku i wyniósł 3 tys. ton. Obecnie węgiel sprowadzany jest z Rosji i z Ukrainy, a import z roku na rok wzrasta.

Należy wspomnieć, że największym eksporterem polskiego węgla jest firma Węgłokoks S.A. W 2010 roku sprzedaż do wyżej wymienionych krajów wyniosła odpowiednio: Niemcy – 4 246,5 tys. ton, Czechy – 828,2 tys. ton, w tym 227,8 tys. ton węgla koksowego, Austria – 428,3 tys. ton i Finlandia – 225,1 tys. ton (Węgłokoks 2011).

Analizując sytuację polskiego górnictwa należy stwierdzić, że Polska z czołowego eksportera węgla kamiennego staje się w szybkim tempie importerem tego surowca. Jest to zresztą zgodne z Polityką energetyczną Polski do 2030 roku, która zakłada zmniejszenie zarówno eksportu węgla jak i samej jego produkcji (Polityka 2009), jak i ze Strategią górnictwa węgla kamiennego na lata 2007–2015. Ograniczanie eksportu polskiego węgla jest działaniem idącym na przekór tendencjom światowym. Ilość węgla dostępnego na rynkach światowych stale rośnie. W latach 2000–2009 podaż zwiększyła się o jedną trzecią, a w stosunku do roku 1990 – dwukrotnie (Białas, Zębala 2010). Należy mieć nadzieję, że prawdziwa restrukturyzacja, a nie likwidacja branży, doprowadzi do poprawienia rentowności kopalń i lepszych perspektyw zarówno produkcji jak i eksportu polskiego węgla.

Literatura

- [1] BIAŁAS M., ZĘBALA J., 2010 – Przegląd sytuacji na rynku węglowym na świecie – bieżące wydarzenia, aktualne trendy, prognoza. Zeszyty Naukowe Instytutu GSMiE PAN, Kraków, s. 7–25.
- [2] Bilans zasobów kopalin i wód podziemnych w Polsce wg stanu na 31 XII 2009 r. Ministerstwo Środowiska. Państwowy Instytut Geologiczny. Warszawa 2010.
- [3] BLASCHKE W., 2005a – Nowy Kurier. Polish – Canadian Independent Courier. Numery 1, 2, 3, 4, 5, 6, 10, 11, 12, 14.
- [4] BLASCHKE W., 2005b – Perspektywy węgla w gospodarce świata i Polski – szanse polskiego węgla w Unii Europejskiej. Polityka Energetyczna t. 8, z. spec., Wyd. Instytut GSMiE PAN, Kraków, s. 13–34.
- [5] BLASCHKE W., 2005 – Węgiel kamienny energetyczny – jego przyszłość w kraju i na świecie. Gospodarka Surowcami Mineralnymi z. spec., Kraków.
- [6] BLASCHKE W., BLASCHKE S.A., GAWLIK L., GRUDZIŃSKI Z., MOKRZYCKI E., OLKUSKI T., OZGA-BLASCHKE U., 2004 – Możliwości funkcjonowania kopalń węgla kamiennego w Polsce w świetle przepisów UE dotyczących świadczenia pomocy państwa dla górnictwa w latach 2002–2010. Studia, Rozprawy, Monografie nr 123, Wyd. Instytut GSMiE PAN, Kraków.
- [7] GAWLIK L., MAJCHRZAK H., MOKRZYCKI E., ULIASZ-BOCHEŃCZYK A., 2010 – Perspektywy węgla kamiennego i brunatnego w Polsce i w Unii Europejskiej. Przegląd Górniczy nr 3–4, s. 1–8.
- [8] Informacja o funkcjonowaniu górnictwa węgla kamiennego w 2010 roku. Ministerstwo Gospodarki. Warszawa luty 2011.
- [9] International Energy Outlook 2010.
- [10] LORENZ U., 2010 – Rynki międzynarodowe jako punkt odniesienia dla cen węgla energetycznego w kraju. Polityka energetyczna t. 13, z. 2, Wyd. Instytut GSMiE PAN, Kraków, s. 311–324.
- [11] OLKUSKI T., 2010a – Możliwości przeładunkowe portów polskich w aspekcie zwiększającego się importu węgla. Przegląd Górniczy nr 3–4, s. 26–31, Wyd. ZG SITG Katowice.
- [12] OLKUSKI T., 2010b – Zmiana trendu w handlu polskim węglem. Polityka Energetyczna t. 13, z. 2, Wyd. Instytutu GSMiE PAN, Kraków, s. 365–375, PL ISSN 1429-6675.
- [13] Polityka energetyczna Polski do 2030 roku. Dokument przyjęty przez Radę Ministrów w dniu 10 listopada 2009 roku. Ministerstwo Gospodarki. Warszawa.
- [14] SOBEL M., 2005 – Tradycyjne i perspektywiczne kierunki eksportu polskiego węgla. Polityka energetyczna t. 8, z. spec., Wyd. Instytut GSMiE PAN, Kraków, s. 309–318.
- [15] STALA-SZLUGAJ K., 2010 – Import węgla koleją zza wschodniej granicy – uwarunkowania logistyczne. Przegląd Górniczy Nr 3–4, s. 20–26. Wyd. ZG SITG Katowice.
- [16] Strategia działalności górnictwa węgla kamiennego w Polsce w latach 2007–2015. Dokument przyjęty przez Radę Ministrów w 31 lipca 2007 roku. Warszawa.
- [17] Węglokoks S.A. (www.weglokoks.com.pl/)

Tadeusz OLKUSKI

Export of Polish hard coal in the period 1995–2010

Abstract

History of Polish hard coal export in the period 1995–2010 has been presented in this study. Total export to ten countries to which the export was highest in the mentioned period has been discussed. These states are: Germany, Ukraine, Czech Republic, Finland, Austria, Denmark, Great Britain, France, Slovakia and Sweden. The first five have been discussed in details. Attention was paid to declining role of hard coal in UE economy, as well as to some chances of hard coal rebirth in connection of plans of chosen countries aimed at liquidation of nuclear power plants.

On the basis of data presented in the present study it can be noted that Polish hard coal export is steadily declining. In the period from 1995 to 2009 the hard coal sales decreased by 23,5 million tons, i.e. by over 73%. The eastern markets have been completely lost. Since 2004 the hard coal export to Ukraine is stopped, with the exception of trace amounts in the years 2006 and 2008. Polish hard coal is no longer sent to Russia. The last transport of hard coal to Russia took place in the year 2000. Slight increase of export in the year 2010 may give some hope for reversing the negative trend in Polish hard coal trade, however it is rather unlikely.

KEY WORDS: export, expedition, hard coal, energy policy